

**UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGIE
POLITEHNICA BUCUREȘTI**

**CENTRUL UNIVERSITAR PITEȘTI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE**

**A Comparative Approach to Studying the Evolution of Key
Retranslations of *Pride and Prejudice* into Romanian**

- REZUMAT -

Doctorand,

Baicu Constantin Dănuț

Conducător științific,

Conf. univ. dr. habil. Constantin Manea

PITEȘTI

2025

CUPRINS

INTRODUCTION.....	7
CHAPTER I - The Retranslating Phenomenon	
1. First Conceptual Principles.....	12
1.1. Inherent Loss and Instability.....	15
1.2. Empirical Challenges.....	18
1.3. The Retranslating Continuum.....	23
1.4. Anxieties of Influence.....	24
1.5. Voice in Retranslation.....	25
CHAPTER II - Reasons to Retranslate	
1. Linguistic Ageing of Translations.....	27
1.1. Textual Analysis.....	29
1.2. Translatorial Legitimization.....	34
1.3. Symbolic vs. Economic.....	35
1.4. Translating Prejudice.....	37
1.5. Delusive Expectations.....	38
1.6. Ideological Change.....	39
1.7. Editorial Purposes.....	43
1.8. Enhancing Original Air/Tone.....	44
1.9. Rhythm and Poeticizing.....	46
2. Faulty rhyme. Changing words – and possibly meaning – over rhyme.....	48
2.1. Special care for pronunciation. Indicating the right pronunciation by using distinctive typographic symbols.....	50
2.2. Expressing Lexical Variety. Domestication vs Foreignization.....	51
2.3. Adapting Concepts to Target Language.....	52
CHAPTER III - Translations and Literary Reception in other Languages/Countries.....	53
1. Chinese Reception.....	54

1.2. Bulgarian Reception.....	55
1.3. Dutch Reception.....	55
1.4. French Reception.....	56
1.5. Norwegian Reception.....	58
1.6. Italian Reception.....	59
1.7. Greek Reception.....	61
1.8. Turkish Reception.....	63
1.9. Hungarian Reception.....	64
2. Persian Reception.....	66
2.1. Polish Reception.....	67
2.2. Russian Reception.....	70
2.3. Spanish Reception.....	71
CHAPTER IV – Case Study. Retranslating <i>Pride and Prejudice</i> into Romanian.....	74
CONCLUSIONS.....	202
BIBLIOGRAPHY.....	211
WEBOGRAPHY.....	219

1. Ipoteza Retraducerii: Perspectiva lui Antoine Berman

Teoria extrem de populară a lui Antoine Berman, cunoscută universal drept ipoteza retraducerii, a influențat semnificativ cercetările în domeniul studiilor de (re)traducere de-a lungul anilor. Propunerea sa – conform căreia traducările ulterioare sau retraducerile sunt determinate în principal de o tendință naturală de a se apropia mai mult de textul original – a devenit un pilon al multor studii comparative care urmăresc să-i testeze validitatea empirică. Totuși, deși principiile lui Berman, potrivit cărora retraducerea urmărește să se apropie mai mult de textul sursă, au fost intens dezbătute, un număr de cercetători au adus dovezi care sugerează contrariul. Aceste studii evidențiază complexitatea și natura polivalentă a traducerii, subliniind că nu este întotdeauna un proces liniar care tinde spre textul sursă, ci mai degrabă un fenomen modelat de o multitudine de factori.

Majoritatea cercetătorilor sunt de acord că traducerea nu poate fi clasificată într-o singură abordare consecventă, ci trebuie înțeleasă ca un proces extrem de nuanțat și divers. Acest fapt a condus la numeroase critici ale ipotezei lui Berman, în special în ceea ce privește ideea că retraducerile nu urmează întotdeauna o traiectorie clară către textul original. De fapt, traducările ulterioare deseori se îndepărtează de textul sursă, fiind influențate de factori externi precum contexte culturale în schimbare, gusturi literare diferite sau stilul personal al traducătorului. În ciuda acestor contraargumente, teoria lui Berman rămâne relevantă, în special prin modul în care încadrează traducerea ca un continuum între două poluri opuse: *înstrăinarea* (menținerea caracterului străin al textului sursă) și *domesticirea* (adaptarea textului la normele și așteptările culturii țintă).

Ipoteza retraducerii a oferit, așadar, un cadru teoretic util pentru analizarea strategiilor de traducere și pentru determinarea poziției unei traduceri pe acest continuum. De asemenea, a deschis calea pentru o serie de studii empirice care urmăresc să exploreze dacă traducările ulterioare tind să se apropie de textul sursă sau dacă prioritizează normele culturii țintă.

2. Motivațiile din spatele retraducerii

O direcție importantă de cercetare care a derivat din ipoteza lui Berman implică identificarea motivațiilor din spatele retraducerilor. Această abordare încearcă să dezvăluie de ce traducătorii decid să retraducă un text în loc să revizuiască o traducere anterioară. În timp, cercetătorii au descoperit că traducătorii au rareori o singură motivație pentru retraducere, iar aceste motivații sunt adesea complexe și polivalente. În unele cazuri, retraducerile sunt

determinate de dorința de a-și afirma legitimitatea intelectuală într-un domeniu din ce în ce mai competitiv. În alte cazuri, retraducerile apar deoarece traducătorul consideră că o traducere anterioară a devenit învechită sau inexactă și că este momentul să o recalibreze pentru o nouă generație de cititori. Unii traducători pot chiar să realizeze o retraducere din simplul motiv că versiunea anterioară nu a capturat pe deplin nuanțele textului original sau pentru că vor să ofere o interpretare proaspătă, care să se alinieze mai bine înțelegerii lor despre textul sursă.

Motivațiile din spatele retraducerii sunt extrem de diverse și adesea imprevizibile. Deși este dificil să oferim un inventar complet al tuturor motivațiilor posibile pentru retraducere, câțiva factori cheie au devenit deosebit de relevanți în domeniul studiilor de traducere. Aceștia includ schimbările în contexte culturale și lingvistice, modificările în gusturile literare, noi dezvoltări în limba sursă și dorința traducătorului de a experimenta diferite strategii sau de a corecta defecte percepute în traduceri anterioare. Prin examinarea acestor factori în detaliu, putem înțelege mai bine cum evoluează practicile de traducere de-a lungul timpului și de ce anumite texte tind să fie retraduse de-a lungul generațiilor.

3. Studii de caz asupra retraducerii

Al treilea capitol al tezei explorează exemple specifice de funcționare a retraducerii la nivel internațional. Analizând recepția operei lui Jane Austen în diferite țări, devine evident cât de provocator poate fi să redai mecanismele lingvistice interne ale unei culturi străine și cum chiar și cei mai pricepuți traducători întâmpină dificultăți în a surprinde fidel specificitățile culturale subtile integrate într-un text. Analizele fiecărui cercetător oferă perspective valoroase asupra complexităților traducerii operelor lui Austen și asupra modului în care aceste complexități sunt amplificate de diferențele dintre sistemele lingvistice și culturale.

3.1. Li-Xiu-Li despre *Mândrie în Mândrie* și *Prejudecată*

Analiza realizată de Li-Xiu-Li scoate în evidență provocările care apar atunci când traducătorii încearcă să redea utilizarea termenului *mândrie* din *Mândrie și Prejudecată*. În textul original al lui Austen, termenul apare repetat în aceeași formă, iar această repetiție este esențială pentru efectele estetice și tematice ale romanului. Cu toate acestea, toți cei șapte traducători incluși în studiu au modificat într-o anumită măsură sensul cuvântului, alterând impactul și, în cele din urmă, neutralizând efectul intenționat. Acest lucru servește drept exemplu clar al modului în care deciziile de traducere, atunci când nu sunt atent considerate, pot submina integritatea stilistică și tematică a textului original.

3.2. Vitana Kostadinova despre *dinamica socială* din *Mândrie și Prejudecată*

Într-un mod asemănător, analiza Vitanei Kostadinova asupra romanului *Mândrie și Prejudecată* în Bulgaria subliniază cum retraducerea poate fi uneori caracterizată de o lipsă de sincronizare între traducători. Ea demonstrează cum chiar și expresii aparent simple, precum *Dragul meu, domnule Bennet*, pot fi traduse greșit în moduri care perturbă dinamica socială dintre personaje. Acest exemplu evidențiază importanța luării în considerare a pragmaticii limbii sursă, deoarece un eșec în acest sens poate avea consecințe profunde asupra modului în care textul tradus este recepționat de publicul țintă.

3.3 Studiul lui René Dupont asupra *dialogurilor* în retraduceri

René Dupont, în analiza sa asupra dialogurilor din *Mândrie și Prejudecată* în versiunea franceză, evidențiază cum retraducerile tind să își asume mai multe libertăți în privința stilului, adaptând replicile pentru a se potrivi mai bine normelor conversaționale franceze contemporane. Spre deosebire de traducerile anterioare, care au încercat să rămână fidele textului original, traducerile mai recente introduc schimbări subtile în tonul și dinamica dialogurilor, ceea ce afectează modul în care publicul percepe interacțiunile dintre personaje. Această observație susține ideea că retraducerea nu este doar un proces de apropiere de textul original, ci și unul de adaptare la contextul socio-cultural al momentului. Totodată, arată că alegerile stilistice ale traducătorilor joacă un rol central în modelarea percepției cititorilor asupra operei originale.

3.4. Concluzie: Complexitatea procesului de retraducere

Exemplele prezentate demonstrează că retraducerea este un proces influențat de multiple variabile, care include nu doar dorința de a se apropia de textul sursă, ci și nevoia de a răspunde cerințelor publicului țintă și contextului cultural în schimbare. În cazul operelor clasice, cum este *Mândrie și Prejudecată*, retraducerea devine un exercițiu continuu de negociere între fidelitate și adaptare, fiecare versiune oferind o interpretare nouă și unică a operei originale.

4. Perspective viitoare asupra studiilor de retraducere

Având în vedere complexitatea subiectului, domeniul studiilor de retraducere continuă să evolueze, explorând noi direcții și metode de cercetare. Una dintre aceste direcții include analiza impactului tehnologiei asupra retraducerii. Prin intermediul instrumentelor digitale moderne, traducătorii au acces la baze de date uriașe, instrumente de traducere asistată de calculator și resurse care facilitează procesul. Totuși, aceste tehnologii pot influența și stilul și strategiile adoptate în retraducere, oferind o altă dimensiune pentru analiză.

Un alt domeniu promițător de cercetare este reprezentat de influența globalizării asupra retraducerii. Pe măsură ce granițele culturale devin din ce în ce mai fluide, traducătorii trebuie să echilibreze cerințele unei piețe internaționale cu specificitatea culturală a limbii țintă. Studiarea modului în care traduceri contemporane abordează aceste provocări poate oferi perspective valoroase asupra dinamicii dintre local și global în procesul de traducere.

De asemenea, retraducerea textelor literare din perspectiva reprezentării diversității culturale și lingvistice reprezintă o altă direcție importantă de cercetare. Cum influențează normele sociale în schimbare deciziile traducătorilor? Ce rol joacă sensibilitatea culturală în reinterpretarea textelor clasice? Aceste întrebări devin din ce în ce mai relevante pe fondul accentului crescut pus pe reprezentarea echitabilă a diversității în literatura tradusă.

Concluzie generală: Retraducerea - un fenomen al schimbării

Retraducerea este un proces dinamic, reflectând schimbările culturale, lingvistice și sociale care au loc de-a lungul timpului. Depart de a fi doar un exercițiu de perfecționare, retraducerea oferă o fereastră către modul în care operele literare sunt reinterpretate și recontextualizate în funcție de nevoile și valorile epocii în care sunt traduse. Prin urmare, studiul retraducerii nu doar că îmbogățește înțelegerea asupra practicilor de traducere, dar și asupra modului în care literatura continuă să evolueze în interacțiunea sa cu diferite culturi și epoci.

BIBLIOGRAPHY

1. Adam, Jim. *Destiny Unfulfilled: A Critique of the Harry Potter Series*, 2009.
2. Academia Română, Institutul de Lingvistică "Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti". *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București: Editura Univers Enciclopedic Gold, 2010.
3. Alevato do Amaral, Vitor. *Broadening the Notion of Retranslation*, in *Guerini, Andréia (ed.), Cadernos de Tradução*, vol. 39, nr. 1, Florianópolis: Universidade Federal de Santa Catarina, 2019, 239–259.
4. Al-Haj, Ali Albashir Mohammed. *The Portrayal of Male Fools in Jane Austen Pride and Prejudice*, in *Canadian Center of Science and Education*, vol. 4, 2014, 44–50.
5. Almășeanu, Ana, trans. *Mindrie și prejudecată* (București: Garamond, 1992).
6. Alvstad, Cecilia; Assis Rosa, Alexandra. *Voice in Retranslation: An Overview and Some Trends*, in *Target*, vol. 27, nr. 1, 2015, 3–24.
7. Andre, James St. *Retranslation as Argument: Canon Formation, Professionalization, and Rivalry in 19th Century Sinological Translation*, in *Translation Studies*, 2003, 1–15.
8. Austen, Jane. *Persuasion*. Global Grey eBooks, 2019. <https://www.globalgreybooks.com/persuasion-ebook.html>
9. Baker, Mona; Saldanha, Gabriela (eds.). *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, 2nd edition, London: Routledge, 2009.
10. Baicu, Constantin Dănuț. *Observations on (Re)translating Pride and Prejudice into Romanian*, in *Re-configuring Romanian Culture on its Way towards Modernity. Romanian Translation Practice in the Age of Enlightenment (1770-1830)*, Hartung-Gorre Publishers, Konstanz, 2022.
11. Baicu, Constantin Dănuț. *Lexical and Pragmatic Discrepancies in Retranslating Pride and Prejudice into Romanian. Case Study*, in *Linguaculture*, vol. 14, nr. 2, decembrie 2023, 57-79.
12. Baicu, Constantin Dănuț. *Creating Value in the Retranslation of Shakespeare's Sonnets into Romanian – Case Study*, in *Philologica Jassyensia*, vol. XVIII, nr. 2 (36), 2022, 13-25.

13. Bell, Roger T. *Translation and Translating: Theory and Practice*, Londra: Longman, 1991.
14. Berman, Antoine. *La retraduction comme espace de traduction*, in *Palimpsestes*, nr. 4, 1990, Paris: Presses de la Sorbonne Nouvelle, 1–9.
15. Beizae, Mehran; Mirza Suzani, Samad. *A Semantic Study of English Euphemistic Expressions and Their Persian Translations in Jane Austen's Novel Emma*, in *International Academic Journal of Humanities*, vol. 6, nr. 1, 2019, 81–93.
16. Berk Albachten, Özlem; Tahir Gürçağlar, Şehnaz (eds.). *Perspectives on Retranslation: Ideology, Paratexts, Methods*, New York: Routledge, 2019.
17. Bolintineanu, Dimitrie. *Legende istorice*, Bucureşti: Editura Minerva, 1991.
18. Borbély, Iuliana. *Translating Mr. Darcy to Screen – a Byronic Darcy in Joe Wright's Adaptation of Pride and Prejudice (2005)*, in *The Roundtable: Partium Journal of English Studies*, vol. II, Fall, 2011, 1–8.
19. Bour, Isabelle. *What Happened to the Truth Universally Acknowledged? Translation as Reception of Jane Austen in France*, in *Humanities*, vol. 11, nr. 4, 2022, 2–11.
20. Brownlie, Siobhan. *Narrative Theory and Retranslation Theory*, in *Across Languages and Cultures*, vol. 7, nr. 2, 2006, 145–170.
21. Butler, Rebecca P. *The Literature Continuum: The Harry Potter Phenomenon*, in *School Libraries Worldwide*, vol. 9, nr. 1, 2003, 64–77.
22. Cabaysa, Carissa C. *Translating Shakespeare's Sonnets*, in *Scientia: The International Journal on the Liberal Arts*, vol. 7, nr. 1, 2018.
23. Cadera, Susanne M., and Andrew Samuel Walsh. *Literary Retranslation in Context*, Peter Lang Ltd, 2016.
24. Chesterman, Andrew. *A Causal Model for Translation Studies*. In M. Olohan(ed.), *Intercultural Faultlines. Research Models in Translation Studies I. Textual and Cognitive Aspects*, Manchester: St. Jerome, 2000, 15–27.
25. Collombat, Isabelle. *Le XXIe siècle: l'âge de la retraduction*, in *Translation Studies in the Company*, 2004, 1–20.

26. Dastjerdi, Hossein Vahid; Mohammadi, Amene. *Revisiting Retranslation Hypothesis: A Comparative Analysis of Stylistic Features in the Persian Retranslations of Pride and Prejudice*, in *Open Journal of Modern Linguistics*, vol. 3, nr. 3, 2013, 174–181.
27. Deane-Cox, Sharon. *Retranslation: Translation, Literature and Reinterpretation*, London: Bloomsbury, 2014.
28. Desmidt, Isabelle. *Re(Translation) Revisited*, London and New York: Routledge, 2009.
29. DEX – Dicționarul explicativ al limbii române. Academia Română. Institutul de Lingvistică “Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”, ed. a 2-a, rev., București: Univers Enciclopedic Gold, 2009.
30. Dimitrescu, Florica. *Din lexicul limbii române vechi (și nu numai)*, București: Editura Universității din București, 2014.
31. Dubois, Jean; Giacomo, Mathée; Guespin, Louis; Marcellesi, Christiane; Marcellesi, Jean-Baptiste; Mével, Jean-Pierre. *Dictionnaire de linguistique et des sciences du langage*, Paris: Larousse, 1994.
32. Euron, Paolo. *Aesthetics, Theory and Interpretation of the Literary Work*, Boston: Brill Sense, 2019.
33. Fang, Yilin. *Ideology of Translation vs Translation of Ideology: A Study on the Notion of Ideology in Translation Studies*, in *Comparative Literature: East & West*, vol. 14, nr. 1, 2011, 155–166.
34. Feng, Lei. *Retranslation Hypotheses Revisited: A Case Study of Two English Translations of Sanguo Yanyi – The First Chinese Novel*, in *Linguistics Plus*, vol. 43, Stellenbosch: Stellenbosch University, 2014, 69–86.
35. Florea, Anca, trans. *Mindrie și prejudecată*, București: Leda, 2004.
36. Franga, Liviu, și Ioana Costa (coord.). *Provocarea retraducerii literare: Rescrierea literaturii universale în limba română*. Actele Simpozionului Internațional de Retraducere Literară (București, 4–5 noiembrie 2019). București: Editura Universității din București, 2019.
37. Frunzetti, Ion. *Sonete*, București: Ed. Tineretului, 1967.
38. Grădinaru, Lidia, trans. *Rățiune și Simțire*, București: Leda, 2004.

39. Güneş, Alper Zafer. *A Conceptual Inquiry: What May Retranslation Offer for Translation Studies Research?*, in *TransLogos Translation Studies Journal*, vol. 2, nr. 1, 2019, 47–67.
40. Gürçağlar, Şehnaz Tahir. *Retranslation*, in *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, London and New York: Routledge, 2009.
41. Ilincan, Vasile. *Dicționar de expresii românești în contexte (DERC)*, vol. I (A–C), Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2015.
42. Irimia, Dumitru. *Semiauxiliarele*, in *Anuar de lingvistică și istorie literară*, anul XXI, 1970, 79–96.
43. Johnson, Claudia L.; Tuite, Clara. *A Companion to Jane Austen*, Chichester: Wiley-Blackwell, 2009.
44. Johnson, Samuel. *A Dictionary of the English Language: In Which the Words Are Deduced from Their Originals, and Illustrated in Their Different Significations by Examples from the Best Writers*. 2 vols. London: Printed by W. Strahan for J. and P. Knapton, 1755.
45. Juanillo, Kay Tepait. *Challenges of Translating Poetry: The Filipino Translation of William Shakespeare's Sonnet 18*, in *JETAL: Journal of English Teaching and Applied Linguistics*, vol. 2, nr. 3, 49–55.
46. Kato, Teppei. *Greek or Hebrew? Augustine and Jerome on Biblical Translation*, in Vinzent, Markus (ed.), *Studia Patristica*, vol. 98, Leuven: Peeters, 2017, 109–119.
47. Kostadinova, Vitana. *Jane Austen's Pride and Prejudice in Bulgarian Translation*, in *Proceedings of the International Conference on Translation Studies*, Plovdiv: University of Plovdiv Press, 2013, 78–85.
48. Koskinen, Kaisa; Paloposki, Outi. *Anxieties of Influence: The Voice of the First Translator in Retranslation*, in *Target: International Journal of Translation Studies*, vol. 27, nr. 1, 2015, 25–39.
49. Koskinen, Kaisa; Paloposki, Outi. *Retranslations in the Age of Digital Reproduction*, in *Cadernos de Tradução*, vol. 11, nr. 1, 2003, 19–38.
50. Kurtuluş, Gül. *Translating Shakespeare's As You Like It to Modern English: Challenges and Rewards*, in *International Journal of Language & Linguistics*, vol. 8, nr. 1, March 2021, 18–25.

51. Levițchi, Leon; Bantaș, Andrei. *Dicționar englez-român: 70.000 de cuvinte*, București: Teora, 1996.
52. Li, Ping; Tian, Chuanmao. *Translation Policy, Social System, and Ideology: A Study on the English Translation of Modern Chinese Fiction for America During the CWRAJ*, in *SAGE Open*, vol. 11, nr. 3, 2021, 1–14.
53. Li, Xiu-li. *On the Translation of "Pride" in Pride and Prejudice*, Beijing: China University of Political Science and Law, 2016.
54. Martin, Anca Simina. *Reactions to and Early Research into Shakespeare's Bawdy (Wordplay) in Romania(n)*, in *Metacritic Journal for Comparative Studies and Theory*, vol. 6, nr. 2, Cluj-Napoca: Babes-Bolyai University Press, 2020, 65–80.
55. Minier, Márta; Kahn, Lily. *Introduction: (Re)Translations: Diachronic and Synchronic Perspectives on Giving New Voice to Shakespeare*, in *Multicultural Shakespeare: Translation, Appropriation, and Performance*, vol. 16, nr. 31, 2017, 9–12.
56. Mindreci, Georgiana. *Ageing Translations and Retranslation Hypothesis*, in *Limba și Literatură – Repere Identitare in Context European*, Pitești: Editura Universității din Pitești, 2014, 451–458.
57. Morales-Ladrón, Marisol. *James Joyce's Anxieties of Influence: His Place Inside and Outside the Irish Literary Tradition*, in *Back to the Present: Forward to the Past*, Amsterdam: Costerus New Series, 2006, 203–216.
58. Munday, Jeremy. *Translation and Ideology*, in Cunico, Sonia (ed.), *Translation and Ideology: Encounters and Clashes*, New York: Routledge, 2007, 1–17.
59. Newman, Heather. *Pride and Prejudice's Mr. Collins: A Confluence of the Stupid and the Sinister*, in *Tortoise*, 2016.
60. Niculescu, Anemona. *A Contrastive Analysis of Grammar Terms in English and Romanian*, in *Journal of Romanian Literary Studies*, nr. 31, 2022, 614–619.
61. Owen, David. *The European Reception of Jane Austen's Works*, in *Quaderns: Revista de Traducció*, 2018, 15–27.
62. Özmen, Ceyda. *Retranslating in a Censorial Context: H.C. Armstrong's Grey Wolf in Turkish*, in Berk Albachten, Özlem; Tahir Gürçağlar, Şehnaz (eds.), *Perspectives on Retranslation: Ideology, Paratexts, Methods*, New York: Routledge, 2019, 45–64.

63. Paloposki, Outi; Koskinen, Kaisa. *Reprocessing Texts: The Fine Line Between Retranslating and Revising*, in *Across Languages and Cultures*, vol. 11, nr. 1, 2010, 29–49.
64. Paloposki, Outi; Koskinen, Kaisa. *Thousand and One Translations. Retranslation Revisited*, in *Claims, Changes and Challenges*, Gyde Hansen, Kirsten Malmkjaer, and Daniel Gile (eds.), Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 2004, 27–38.
65. Panou, Despoina. *Gender Differences in Translating Jane Austen's Pride and Prejudice: The Greek Paradigm*, in *Language at the University of Essex (LangUE)*, 2013, 30–42.
66. Parlak, Neslihan; Küçükbezirci, Yağmur. *A Descriptive and Comparative Analysis of Two Turkish Translations of Jane Austen's Pride and Prejudice*, in *Karamanoğlu Mehmetbey University International Journal of Philology and Translation Studies*, vol. 4, nr. 2, 2022, 129–146.
67. Petru Rezuș, 1999. *William Shakespeare, Sonete*, trans. Petru Rezuș, București: Grai și Suflet - Cultura Națională.
68. Pintilie, Nicolae, 1991. *William Shakespeare, Sonete*, trans. Nicolae Pintilie, Iași: Editura Moldova.
69. Pujante, Ángel-Luis. *Shakespeare's Sonnets in Spanish: Rescuing the Early Verse Translations*, in *1611: Revista de Historia de la Traducción*, nr. 3, 2009, 1–14.
70. Randazza, Marc J. *Ulysses: A Mighty Hero in the Fight for Freedom of Expression*, in *University of Massachusetts Law Review*, vol. 11, iss. 2, 2016, 268–311.
71. Radu Ștefănescu, 2015. *William Shakespeare, Sonete*, trans. Radu Ștefănescu, București: Contemporary Literature Press.
72. Robinson, Douglas. *Retranslation and the Ideosomatic Drift*, in *Translation Studies Quarterly*, vol. 2, nr. 3, 2009, 10–25.
73. Rojo López, Ana María. *The Impact of Translators' Ideology on the Translation Process: A Reaction Time Experiment*, in Muñoz Martín, Ricardo (ed.), *Minding Translation. Special Issue of MonTI*, 1, Alicante: Publicacions de la Universitat d'Alacant, 2014, 247–27.
74. Sadeqi Javid, Parham. *The Impact of Ideology on Political Translation: A Case Study of the Joint Plan of Action*, in *International Journal of English Language & Translation Studies*, vol. 7, nr. 3, 2019, 1–17.

75. Sangiorgi, Simona. *Translating Jane Austen's Mansfield Park for Contemporary Italian Readers*, in *Lingue e Linguaggi*, vol. 14, 2015, 111–119.
76. Semple, W. H. *St. Jerome as a Biblical Translator*, in *Bulletin of the John Rylands Library*, vol. 48, nr. 1, 1965, 227–243.
77. Shakespeare, William. *Sonnets/Sonete*, ediție bilingvă, traducere realizată de Constantin Manea, Iași: Editura Institutul European, 2022.
78. Simion, Florența. *Mindrie și prejudecată*, București: Litera, 2022.
79. Sidorova, Olga. *Lost, Found, and Omitted: Remarks on Russian Translations of West European Literature*, in *World Literature Studies*, vol. 13, nr. 3, 2021, 93–103.
80. Sørnbø, Marie Nedregotten. *The Challenges of Translating Jane Austen's Irony: Samples from 150 Years of Norwegian Versions of the Novels*, in *Humanities*, vol. 11, nr. 4, 2022, 1–13.
81. Stati, Sorin. *Cuvinte românești. O poveste a vorbelor*, București: Editura Științifică, 1964.
82. Suleymanova, Aida Salamat. *Ideologically-adapted Translations: Challenge for Adequacy, Need for Retranslation*, in *Asian Social Science*, vol. 12, nr. 9, 2016, 84–90.
83. Swan, Michael. *Practical English Usage*, 4th Edition, London: Oxford University Press, 2016.
84. Tian, Chuanmao. *Retranslation Theories: A Critical Perspective*, in *English Literature and Language Review*, vol. 3, nr. 1, 2017, 1–11.
85. Tiron, Constantin. *La (Re)traduction et la subjectivité du traducteur*, in *Tiron (Constantin), Translation Studies: Theories and Approaches*, Bucharest: Editura Universității din București, 2010, 45–67.
86. Todd, Janet (ed.). *Jane Austen in Context*, Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
87. Valerio, Anna. *Translation and Ideology: A Critical Reading*, in *Akdeniz Language Studies Conference Proceedings, Procedia - Social and Behavioral Sciences*, vol. 70, 2013, 986–996.
88. Van Diggele, Yvette. *A Modern Reception of Pride and Prejudice in Dutch: Do Dutch Readers Prefer a Modernized Translation?*, Leiden University, 2015.

89. Venuti, Lawrence. *Retranslations. The Creation of Value*, in *Translation Changes Everything: Theory and Practice*, New York: Routledge, 2013, 96–108.
90. Venuti, Lawrence. *The Translator's Invisibility: A History of Translation*, London and New York: Routledge, 1995.
91. Venuti, Lawrence (ed.). *The Translation Studies Reader*, 3rd Edition, London and New York: Routledge, 2012.
92. Voiculescu, Vasile. *Ultimele sonete inchipuite ale lui Shakespeare in traducere imaginară*, București: Editura pentru literatură, 1964.
93. Volceanov, George; Volceanov, Anca-Ileana. *Dicționar de argou și expresii familiare ale limbii române*, București: Livpress, 1998.
94. Walsh, Andrew Samuel; Cadera, Susanne M. *Literary Retranslation in Context*, in Berk Albachten, Özlem; Tahir Gürçağlar, Şehnaz (eds.), *Perspectives on Retranslation: Ideology, Paratexts, Methods*, New York: Routledge, 2019, 79–95.
95. Widman, Julieta. *Translation Modalities Method in Retranslation*, in *Perspectives on Retranslation – Ideology, Paratexts, Methods*, New York: Routledge, 2019.
96. William Shakespeare. *Opere complete*, vol. 9, București: Editura Univers, 1995.
97. Yu, Xiaoping. *Character-driven Theme Analysis in Pride and Prejudice*, in *Journal of Language Teaching and Research*, vol. 1, nr. 5, 2010, 678–681.
98. Zafiu, Rodica. *Limba și politică*, București: Editura Universității din București, 2007.
99. Zgârcibabă, Elena. *Categoria modalității în limba română*, in *Totalizarea activității de cercetare a cadrelor didactice*, vol. 1, Cahul: Tipografia Turnul Vechi SRL, 2007, 113–125.
100. Zhang, Feng. *A Brief Analysis on the Two Chinese Versions of Pride and Prejudice from the Perspective of Ideology*, in *English Language Teaching*, vol. 3, nr. 3, 2010, 194–197.
101. Zhang, Wenxun. *An Overview of Retranslation Hypotheses and Retranslation Study of Pride and Prejudice*, in *International Journal of Education and Humanities*, vol. 4, issue 3, 2021, 126–136.
102. Żochowska, Magdalena. *Translating Irony: Translation Strategies and Techniques Used by Polish Translators of Pride and Prejudice*, in *Crossroads. A Journal of English Studies*, nr. 33, 2021, 86–104.

WEBOGRAPHY

103. <https://dexonline.ro>
104. <https://dictionary.cambridge.org>
105. <https://www.merriam-webster.com/dictionary>
106. <https://www.etymonline.com/>
107. <https://m.dex.ro/>
108. Andronescu, Monica. *A face sens” sau “a avea sens”?* *Cum e corect?*, in Ziarul Metropolis, <https://www.ziarulmetropolis.ro/a-face-sens-sau-a-avea-sens-cum-e-corect/>, accessed May 2024.
109. Bambu, Raul. *Expresia “face sens” nu există în limba română, deși mulți o folosesc*, in Dictione.ro, <https://www.dictie.ro/expresia-face-sens-nu-exista-in-limba-romana/>, accessed May 2024.
110. Charles Dickens. *David Copperfield*, 34, <https://www.ibe.it/ebook/David-Copperfield.pdf>.
111. Chase, Samuel. *What Is Figured Bass? A Quick Guide*, in Hello Music Theory, <https://hellomusictheory.com/learn/figured-bass/>, accessed April 2024.
112. Dr. Lawrence Venuti takes questions at Glendon, <https://www.youtube.com/watch?v=LTFNOPDyPgg&t=637s>, accessed May 2023.
113. Fone, Martin. *Curious Questions: Did mince pies really once contain meat?*, in Country Life, <https://www.countrylife.co.uk/articles/curious-questions-did-mince-pies-really-once-contain-meat-250600>, accessed March 2024.
114. Graham, Billy. *What does it mean to be poor in spirit, as Jesus said we ought to be? I don't understand this, because it seems to me that we ought to strive to be rich in spirit, not poor. Or am I missing the point?*, in Billy Graham Evangelistic Association, <https://billygraham.org/answer/what-does-it-mean-to-be-poor-in-spirit-as-jesus-said-we-ought-to-be/>, accessed July 2024.
115. Jo – Ann. *Generația No Love*, <https://22iunie.wordpress.com/>, accessed January 2023.

116. Luu, Chi. *In Celebration of Lost Words*, <https://daily.jstor.org/celebration-lost-words/>, accessed November 2024.

117. M.C. *Cum s-a trecut in comunism de la "doamnă, domnule", la "tovarășă, tovarășe"*. *Legea privind normele de adresare in relațiile dintre cetățenii Republicii Socialiste România*, in Rador, <https://www.rador.ro/2022/10/28/cum-s-a-trecut-in-comunism-de-la-doamna-domnule-la-tovarasa-tovarase-legea-privind-normele-de-adresare-in-relatiile-dintre-cetatenii-republicii-socialiste-roman/>, accessed May 2024.

118. Misty. *Eat Like Austen: Mincemeat Pies!*, in The Book Rat, <http://www.thebookrat.com/2016/08/eat-like-austen-mincemeat-pies-guest.html>, accessed March 2024.

119. Perlstein, Arnie. *"You cannot have been always at Longbourn...": The Hidden "Vingt-Un" Code That Reveals the Secret of Pride & Prejudice & its Heroine/Orphan/Heiress, Elizabeth Bennet*, in Sharp Elves Society, <https://sharpelvessociety.blogspot.com/2013/12/you-cannot-have-been-always-at.html>, accessed August 2024.

120. *Principalele reguli pentru a câștiga inima unei femei*, in Familist.ro, <https://familist.ro/principalele-reguli-pentru-castiga-inima-unei-femei>, accessed June 2023.

121. <https://www.tumblr.com/janeaustentextposts/169533456436/hi-theres-a-part-of-pp-thats-always>, accessed September 2024.

122. Vic. *Circulating libraries*, in Jane Austen's World, <https://janeaustensworld.com/tag/circulating-libraries/>, accessed April 2024.

123. *Viața lui David Copperfield*, 17, <https://docplayer.net/51161105-Viata-lui-david-copperfield.html>.